

Există încă în practica dramaturgilor asemenea procedee simple și pre-judecăți, care pornesc de la trouvaille-ul scriitoricesc spre viață, și nu de la bogăția vieții la expresia artistică...

Sintem cu toții de acord că sarcina primordială a teatrului este sprijinirea noii dramaturgii, dar ar trebui precizat și faptul că dramaturgia are sarcina de sprijinire a mișcării noastre teatrale, plină de vigoare, care și-a câștigat un binemeritat succes internațional cu piesele premergătorilor Caragiale și M. Sebastian, care, din păcate, nu au posibilitatea să ne scrie piese contemporane cu tematică majoră!... Piesa originală este piinea cea de toate zilele a teatrului, *fără dramaturgie originală de o înaltă calitate nu poate exista mișcare teatrală înfloritoare*. Dar, astăzi, la noi, este vădită superioritatea artei teatrului față de cea a dramaturgului. Și aici nu e vorba de lipsă de talent în dramaturgie, ci de atitudini și exigențe diferite. Gogol a scris *Revizorul* timp de zece ani, și nici măcar în al cincilea an nu l-a predat teatrului pentru că a vrut să dea o operă perfectă, și a reușit. Dar eu cunosc destui dramaturgi care au luat avansuri considerabile chiar și pe un început de idee, și din păcate cunosc teatre care au avut îndrăzneala de a oferi asemenea avansuri. De ce? Pentru că teatrul știe că are nevoie de piinea cea de toate zilele, în timp ce dramaturgul se poate mulțumi și cu... cozonac. Scriitorul se poate exprima în nenumărate forme, pe lângă piesa de teatru, în: roman, nuvelă, poezie, proză, eseu și chiar scenariu cinematografic sau radiofonic. Dar, regizorul nu are altă cale de exprimare decât textul pe care i-l oferă scriitorul. Deci, problema dramaturgiei este pentru teatru o problemă de viață și de moarte, în timp ce scriitorul câteodată — poate inconștient — abuzează de acest lucru, dând teatrului un material brut, pe care regizorul și actorii urmează abia să-l prelucreze.

După părerea mea, rezolvarea problemei esențiale nu stă în mâinile noastre, ci în mâinile scriitorilor.

Poate mulți, și în special scriitorii prezenți aici, îmi vor spune să mătur ogradă mea, să vorbesc despre problemele mele regizorale, personale. Dar, permiteți-mi să spun că tocmai aceasta este problema mea regizorală cea mai acută.

Rezultatul bun pe care l-am obținut cu *Mielul turbat* s-a datorit în mare măsură faptului că toate ideile regizorale aveau susținere în textul dramatic: ideile scriitorului, mesajul piesei și-au păstrat întru totul actualitatea.

Ar fi bine dacă scriitorul și-ar ocupa din nou postul de neînlocuit în teatru, iar noi regizorii am discuta mai mult despre piese noi, interesante și emoționante, decât despre probleme de montare."

Pe aceeași problemă a obligativității regizorului de a ajuta la promovarea cu precădere a dramaturgiei originale, a luat cuvîntul și regizorul de la Teatrul de Stat din Constanța, Constantin Dinischiotu, spunînd între altele:

CONSTANTIN DINISCHIOTU:

„Printre diferitele sarcini ale regizorului trebuie să stea colaborarea cu scriitorul”

„Teatrul nostru a prezentat în ultimele două stagioni patru premiere pe țară. Nu putem să ne însușim părerea exprimată aici de tovarășul Radu Miron, că autori locali nu există, iar ceilalți nu vin. Nici la teatrul nostru nu s-a făcut prea mult pentru stimularea activității creației locale. Ne-am mulțumit cu Gr. Sălceanu, și atât.

Aș vrea să subliniez că ajutorul pe care ni-l dau organele locale de partid, în privința muncii la piesele originale, este foarte eficient. Cunoașterea deplină a realității regiunii noastre, exemplele ce ni se dau, sprijinul acordat ne ușurează realmente munca.

Socot însă necesar să mă opresc în mod deosebit asupra acestei probleme, pe care referatul a expus-o și care se referă îndeosebi la sarcina regizorului în promovarea dramaturgiei originale.

Între diferitele munci ale regizorului, cea mai importantă cred că este colaborarea dintre regizor și scriitor.

La Constanța, în munca noastră cu dramaturgul Mihail Davidoglu, la piesa *Uriășul din câmpie*, ne-a fost de foarte mult ajutor acțiunea pe care a inițiat-o Comitetul regional de partid.

Faptul că a existat o consfătuire pe plan regional — așa cum s-a făcut cu muzicologii, cu pictorii, cu scriitorii — și cu autorii dramaticei a dat posibilitatea ca ei să fie informați despre realitățile din Dobrogea, și astfel, colaborarea noastră cu Mihail Davidoglu să se desfășoare în bune condiții. Faptul că toți căroră le-a fost repartizată munca pentru acest spectacol au avut ajutorul Comitetului regional de partid, faptul că am avut ocazia să dezbaterem în mod deschis problemele și să cunoaștem în amănunt situația de astăzi din Dobrogea ne-au condus la rezultate de care sîntem mulțumiți. Am avut o consfătuire cu autorul și cu secția de propagandă a Comitetului regional de partid, în cadrul căreia s-a dezbătut piesa.

Consider că, în adevăr, concursul pe care l-am avut din partea autorului în timpul acestui an m-a ajutat foarte mult și mi-a ușurat munca pe care a trebuit s-o duc în calitate mea de regizor. El s-a desfășurat pe baza unor raporturi deschise, tovărășești, de prietenie, așa putea spune.

Alta a fost situația în ceea ce privește munca pe care am dus-o cu dramaturgul Alexandru Sever la piesa *Boieri și țărani*, pentru că aci autorul nu a admis nici o discuție, considerînd piesa mai presus de orice dezbateri în privința valorii ei.

Așadar, noi socotim că legătura strînsă dintre regizor și autor reprezintă o necesitate imperioasă în activitatea de fiecare zi, atîta timp cît vrem să aducem un sprijin efectiv în propagarea dramaturgiei noastre originale.

Noi socotim că din punct de vedere al muncii, colaborarea cu autorul, la Constanța, nu a fost totuși suficientă, deși s-au jucat în premieră spectacolul *Ovidiu* al lui Grigore Sălceanu și piesa *Zburați pescărușilor*, pe care o prezintă Teatrul Național din București în premieră cu titlul *Maria*."

Același punct de vedere al necesității unei temeinice dramaturgii originale pentru un teatru înaintat, cum este al nostru, a căutat să-l pună în lumină — între alte probleme abordate — și regizorul Miron Niculescu de la Teatrul Național „I. L. Caragiale“.

Invitați la acest seminar al regizorilor, actorii Romeo Lăzărescu, de la Teatrul de Stat din Arad, și Ion Lucian, de la Teatrul de Comedie, au adus cuvîntul actorilor. Ion Lucian și-a exprimat cîteva nedumeriri în legătură cu atitudinea și intervențiile unor regizori, spunînd printre altele: „S-au spus puține cuvinte despre rolul regizorului, de îndrumător, de conducător ideologic în colectivul teatral. Nu vă opriți la jumătăți de măsuri, tovarăși, asumați-vă sarcina de regizor pînă la capăt. Dv. sînteți cei care cristalizați stilul, profilul, concepția interpretativă a unui colectiv. Ca să nu mai vorbim de etică!“ În continuare, vorbitorul a formulat unele cerințe privitoare la activitatea concretă a regizorului-pedagog, și anume: crearea unui climat artistic sănătos, realizarea unității stilului interpretativ, axarea spectacolelor în contemporaneitate, conturarea eroului pozitiv, afirmînd încrederea sa în forțele și perspectivele școlii romînești de regie. „Nu se pune problema — a încheiat Ion Lucian — cine a montat mai bine o piesă sau alta, ci, cine stăpînește mai bine limbaul scenic modern, cine e mai receptiv la fenomenele vieții; se pune problema cu ce dovedește fiecare valabilitatea și viabilitatea școlii romînești de regie.“